

STORTINGET

Representantforslag 153 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Hanne Beate Stenvaag og Remi Sølvberg

Dokument 8:153 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Hanne Beate Stenvaag og Remi Sølvberg om å heve vraket av fregatten KNM Bergen utenfor Andøya

Til Stortinget

Bakgrunn

I september 2025 ble den utrangerte fregatten KNM Bergen senket utenfor Senja og Andøya. Fregatten ble senket på 125 meters dyp i Svensgrunnen, et produktivt fiskefelt som har blitt benyttet i lang tid. Havforskningsinstituttet har beskrevet området som særlig sårbart, fordi det ligger viktige gyteområder og et korallrev i nærheten.

Beslutningsprosessen bak å senke fregatten akkurat her framstår som uryddig og lite gjennomtenkt. For det første ble beslutningen tatt uten at fiskernes organisasjoner ble konsultert. For det andre har Klima- og miljødepartementet uttalt at de ikke visste hvor fartøyene skulle bli dumpet, før etter øvelsen ble gjennomført.

For det tredje beskrev en uttalelse fra Fiskeridirektoratet senkningsstedet som «en svært viktig fiskegrunne, med særlig høy aktivitet i vinterfisket». Videre vurderte Fiskeridirektoratet at senkningen ville være til hinder for garn- og lineflåten og ville være til hinder for fisket og «innebære en fortrenkning av fiskeriinteressen». Fiskeridirektoratets anbefaling var derfor at senkningen burde skje på dypere vann for å redusere den mulige konflikten med næringen. Etter senkningen har

Fiskeridirektoratet avvist påstanden om at Forsvaret avklarte lokasjonen på forhånd.

Da Forsvaret valgte å senke fregatten i Svensgrunnen, var det altså i full viten om at senkningen ville påføre skade på miljøet og fiskerne. I et brev til Forsvarsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet skriver Fiskarlaget at fortsatt fiske i Svensgrunnen vil føre til redskapstap og spøkelsesfiske, altså at tapte fiskeredskap fortsetter å fange og drepe sjødyr når de ligger på havbunnen.

Redskapstap og spøkelsesfiske er uheldig både for fiskernes økonomi og for miljøet på havbunnen. Senkningen av KNM Bergen har derfor store konsekvenser for fiskere bosatt nært dette området, som nå må pådra seg økte utgifter for å reise til andre fiskefelt lenger unna. Fregatten har blitt krevd fjernet av Pelagisk Forening, Norges Kystfiskarlag og Nord Fiskarlag, som leverte en felles anmeldelse av Sjøforsvaret i januar 2026.

Senkningen kan også ha vært i strid med havresurslova § 28, som sier at det

«er forbode å kaste, eller unødvendig etterlate reiskapar, fortøyingar og andre gjenstandar i sjøen eller på botnen som kan skade marint liv, hemme gjennomføring av hausting, skade haustingsreiskapar eller setje fartøy i fare.»

I loven står det videre:

«Den som fer fram i strid med forbudet i første ledd, pliktar å rydde etter seg eller fjerne gjenstandane. Fiskeridirektoratet kan gje pålegg om rydding eller fjerning.

Vert pålegg etter andre ledd ikkje følgt, kan Fiskeridirektoratet setje i verk nødvendige tiltak for den ansvarlege si rekning og risiko. Utgifter ved slike tiltak er tvangsgrunnlag for utlegg.»

Forurensningsloven krever at den som planlegger virksomhet som kan føre til forurensning, søker om tillatelse før virksomheten igangsettes. Forsvarets øvelser er delvis unntatt dette kravet, dersom øvelsen ikke medfører «nevneverdige skader eller ulemper».

Forslagsstillerne mener at senkningen av KNM Bergen har medført store ulemper for fiskerinæringen i området, og at risikoen for spøkelsesfiske vil medføre skader på havmiljøet i Svensgrunnen. Senkningen kan derfor rammes av forurensningsloven §§ 78 og 79, som gjør det straffbart å etterlate avfall som «kan virke skjemmende eller være til skade eller ulempe for miljøet».

Fiskerinæringen er en avgjørende del av den norske matberedskapen og dermed også av det norske totalforsvaret. Det norske Forsvaret er avhengig av et godt forhold til fiskerinæringen. Forslagsstillerne vil derfor be regjeringen om å sørge for at fregatten KNM Bergen blir hevet fra Svensgrunnen-feltet.

Hvor det økonomiske ansvaret for denne hevingen skal plasseres, er uklart. Havressurslova sier at den som bryter forbudet mot forurensning av havbunnen, selv plikter å sørge for at havgjenstanden blir fjernet. Fregatten ble senket som målfartøy i en test av amerikanske presisjonsvåpen, noe som kan tilsi at ansvaret kan plasseres hos USA.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen sørge for at fregatten KNM Bergen blir hevet.

5. mars 2026

Geir Jørgensen

Hanne Beate Stenvaag

Remi Sølvberg